

Якимова С.В. Поощрение в системе мер пресечения и противодействия коррупции за законодательством Украины.

Анализируется система мер пресечения и противодействия коррупции в Украине. Выявлена целесообразность дальнейшего ее развития в направлении поощрения общественно полезной антикоррупционной мотивации.

Ключевые слова: поощрение, система мер, антикоррупционная мотивация.

Yakimova S.V. Encouragement a System of Corruption Preventive and Counteraction Measures in the Legislation of Ukraine.

The system of corruption preventive and counteraction measures in Ukraine is analyzed; the feasibility of its further development towards the promotion of socially useful anti-corruption motivation is revealed.

Key words: encouragement, system of measures, anti-corruption motivation.

Стаття надійшла 14 березня 2013 р.

УДК 343.21

Г.З. Яремко

СПІЛЬНІСТЬ СУСПІЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНОГО ДІЯННЯ В АСОЦІАЦІЯХ НОРМ ПРО РІЗНІ СКЛАДИ ОДНОГО ЗЛОЧИНУ

Досліджується єдність суспільно небезпечного діяння у нормах про різні склади одного злочину. Виділено способи опису суспільно небезпечного діяння у кримінальному законі. Визначено зміст вказівки на «ті самі діяння» залежно від конструкції складу злочину (формальний чи матеріальний).

Ключові слова: асоціація норм; злочин; склад злочину; суспільно небезпечне діяння.

Постановка проблеми. У горнілі сучасної науки кримінального права рефреном звучить думка про надмірну динамічність, безсистемність, штучність, необґрунтованість змін кримінального закону, збільшення кількості норм, неузгодженість положень нових норм з існуючими нормами. І як результат, А.А. Музика резюмує, що поле змін кримінального закону окупували дилетанти [1, с. 404]. При цьому В.О. Навроцький справедливо зауважує, що поява все нових і нових статей у КК України не супроводжується збільшенням кола кримі-

нально караних діянь. За великим рахунком, все, що визнавалось злочинним і кримінально караним півтори сотні років тому, продовжує бути таким і зараз [2, с. 123]. Тобто збільшення кількості норм у КК України – це не збільшення кількості злочинів, а збільшення їх юридичних конструкцій (складів злочинів). Саме норми, що передбачають різні варіанти одного і того ж злочину, які пов'язані з різним його ступенем суспільної небезпеки, утворюють у кримінальному праві *асоціації норм* [3, с. 77].

Стан дослідження. Незважаючи на те, що спроби обґрунтувати об'єднання норм в асоціації були ще у 70-их роках ХХ століття, однак і на сьогодні доводиться констатувати практично зародковий стан їх осмислення. Так, у жодній праці кримінально-правового характеру не вживається поняття асоціацій кримінально-правових норм. Можливо, це небажання ламати «священну» тріаду системи права – «норм-інститут-галузь», а можливо, звичайний конформізм. Однак, було б хибно і несправедливо вважати, що питання, пов'язані з диференціацією кримінальної відповідальності та щодо співвідношення норм, які утворені у результаті такого процесу, не знайшли наукового осмислення. Такі питання досліджуються у доктрині кримінального права, щоправда, фрагментарно, досі немає цілісної концепції. При цьому науковці послуговуються іншим термінологічним апаратом, який більш тісно увійшов у кримінально-правову тканину. Йдеться про так звані загальні та спеціальні норми; норми про прості та кваліфіковані (привілейовані) склади злочинів.

Серед дослідників можна назвати, зокрема, Б.А. Курінова, М.Й. Коржанського, В.Н. Кудрявцева, О.К. Маріна, В.О. Навроцького, Н.М. Свідлова, С. А. Тарарухіна, В.Б. Шакіна.

Об'єднувальним ядром асоціацій норм (тобто системою ознак, спільність яких свідчить, що мають місце різні склади одного злочину) виступає єдність таких ознак: об'єкта злочину; суспільно небезпечного діяння, суспільно небезпечних наслідків (їх характеру), загальних ознак суб'єкта злочину та вини (її форми), а також інших, які виділені з метою обмеження (звуження) сфери кримінальної відповідальності та які мають криміноутворююче, а не варіантне (кваліфікуюче чи привілейуюче) значення [4].

А тому **метою** цього дослідження є аналіз суспільно небезпечного діяння саме як однієї з ознак, спільність якої (поряд з іншими вищеназваними обов'язковими ознаками) свідчить про те, що мають місце різні склади одного злочину. Це дозволяє розглядати норми, які

закріплюють такі склади злочинів, як елементи асоціації норм про відповідний злочин.

Виклад основних положень. Ознаку суспільно небезпечного діяння у літературі визнають обов'язковою чи навіть основною ознакою злочину. При цьому виділяють такі способи її опису:

- 1) шляхом викладу переліку конкретних способів вчинення;
- 2) шляхом узагальненої характеристики способів вчинення;
- 3) поєднання примірного переліку конкретних способів вчинення діяння та їх узагальненої характеристики [5, с. 183–184].

Погоджуючись з виділеними способами опису діяння у кримінальному законі, все ж видається, що такий перелік є неповним. Так, поза увагою залишилися випадки, коли законодавець у диспозиціях використовує терміни, що водночас позначають і діяння, і наслідок. На кшталт, вбивство, вчинене через необережність (ст. 119 КК України). Оскільки третій із наведених способів опису діяння є змішаним, поєднуючи в собі два перших способи, розглянемо особливості опису діяння шляхом викладу переліку конкретних способів вчинення та шляхом узагальненої характеристики способів вчинення, а також випадки, коли використовуються терміни, що позначають водночас і діяння, і наслідок.

Отже у випадку викладу переліку конкретних способів вчинення пошук норм про різні склади одного злочину не викликає особливих труднощів. Таке суспільно небезпечне діяння описується шляхом:

- дублювання термінів чи термінологічних зворотів;
- використання синонімічних термінів;
- використання відсилок.

Щодо першого виду – то в окремих статтях законодавець просто кажучи використовує повторення тотожних слів, які позначають діяння у складі злочину. Наприклад, у ст. 185 КК України в усіх п'ятьох частинах повторюється слово «крадіжка». Таке формулювання та аналіз норм не залишає жодних сумнівів, що стаття передбачає різні склади одного злочину – крадіжки. Дублювання такого роду має місце не лише в межах однієї статті, але й в різних статтях різних розділів кримінального закону. Так, науковцями підмічено, що одне і те ж діяння може фігурувати в числі ознак різних складів злочинів, розташованих в різних розділах Особливої частини КК України [6, с. 57]. Наприклад, вказівка на розбій міститься не лише в усіх структурних частинах ст. 187 КК України, але й, приміром, у ч. 2 ст. 433 КК України, де йдеться про «розбій, вчинюваний щодо населення в районі воєнних дій».

Що ж до використання текстуально нетотожних термінів, однак тотожних семантично (синонімів) – то, звичайно, таке порушує термінологічну єдність та є негативним для закону. При цьому цілком обґрунтовано у літературі підтримано позицію, що спільними ознаками слід вважати ті, зміст яких збігається. До того ж необов'язково, щоб ці ознаки збігалися текстуально, важливо, щоб тотожним був їх зміст [7, с. 123]. Наприклад, про тотожність діяння можна говорити в асоціації норм про умисне вбивство. Так, серед норм про вбивство наявні вказівки на умисне вбивство (ст. 115–118, ч. 4 ст. 404, ч. 2 ст. 438 КК України), посягання на життя (ст. 112; ст. 348; ст. 379, ст. 400; ст. 443 КК України), загибель людини (людей) (ч. 3 ст. 258; ч.ч. 2, 3 ст. 265; ч. ч. 2, 3 ст. 265-1, ч. 2 ст. 439 КК України). Незважаючи на термінологічну неідентичність, системний аналіз таких норм засвідчує, що у всіх випадках йдеться про протиправне заподіяння смерті іншій людині [8].

Що ж до третього виду опису діяння у кримінально-правовій нормі (використання відсилок) – то слід зазначити, що велика кількість статей Особливої частини КК України, які поділені на частини, містить такі лексичні комбінації, як-от: «дії, передбачені частиною другою цієї статті» (ч. 3 ст. 109); «діяння, передбачене частиною першою цієї статті» (ч. 2 ст. 144) «те саме діяння» (ч. 2 ст. 120, ч. 2 ст. 126, ч. 2 ст. 151) і т.п. (далі вживатимемо узагальнений термін «діяння»). Тобто, це свого роду внутрішні відсилки (у межах однієї статті). При цьому очевидно, що при формулюванні таких відсилок законодавець вказує не на всі ознаки складу злочину, викладеного у нормі, а на ті ж дії (діяння). Однак, у науці кримінального права підходить щодо того, що розуміти під діянням, далеко не одностайні. Так, одні автори вказують, що діяння одночасно охоплює і наслідок [7, с. 15; 9, с. 57], другі – розмежовують діяння та його наслідок [5, с. 40–41; 10, с. 81; 11, с. 15; 12, с. 147], ще інші вказують, що діяння може вживатися як для характеристики злочину в цілому, так і для характеристики об'єктивної сторони складу злочину [13, с. 52; 14, с. 3].

Логічною та мовною аксіомою є те, що не може один і той же термін позначати в одних випадках одне поняття, а в інших – інше. Винятком є хіба що терміни-синоніми. Так, синонім (з грецької – однойменний) – слово, близьке або тотожне за значенням до іншого, але відмінне від нього за звучанням [15]. Те, що терміни «діяння» та «наслідок» не є синонімами, не потребує навіть спеціального аналізу. Та все ж тлумачні словники це доводять [16]. Однак, це не завжди

враховує сам законодавець, що і створило підґрунтя для наукового висновку про те, що термін «діяння» може вживатися як для характеристики злочину в цілому, так і для характеристики об'єктивної сторони складу злочину. Втім уточнимо. Термін «діяння» *не може вживатися* як для характеристики злочину в цілому, так і для характеристики об'єктивної сторони складу злочину, *проте вживається*.

Те, що слід розмежовувати діяння та його наслідок, має і власне кримінально-правове обґрунтування. Так, свого часу Н.Ф. Кузнецова зазначала, що саме тому, що настання злочинного результату не є елементом діяння, а належить до сфери зовнішнього світу, можливим є замах та готування [11, с. 15]. Окрім цього, відповідно до ч. 2 ст. 11 КК України не є злочином дія або бездіяльність, яка хоча формально і містить ознаки будь-якого діяння, передбаченого цим Кодексом, але через малозначність не становить суспільної небезпеки, тобто не заподіяла та не могла заподіяти істотної шкоди фізичній чи юридичній особі або державі. Очевидно, що законодавець вказує на діяння як окрему ознаку та залишає наслідки за його межами. Отож, слід розмежовувати діяння та наслідок, чого не враховує законодавець. Покажемо це на прикладах, розглянувши окремо матеріальні та формальні складі злочинів.

Щодо матеріальних складів злочину, то слід виділити дві окремі ситуації. По-перше, коли у частинах 2, 3 чи наступних склад злочину описується із зазначенням на те саме діяння та утворюється за допомогою вказівки на нові (якісно інші) *основні* суспільно небезпечні наслідки, аніж ті, що вказані у простому складі. Наприклад, ч. 1 ст. 286 КК України вказує, зокрема, на порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особою, яка керує транспортним засобом, що спричинило потерпілому середньої тяжкості тілесні ушкодження. А ч. 2, зокрема, на ті самі діяння, якщо вони спричинили смерть потерпілого (виділено авт. – *Я.Г.*). Очевидно, що в описаних нормах змінюються саме основні суспільно небезпечні наслідки, їх характер. Якщо скористатись методом гіпотези та припустити, що діяння охоплює і наслідок, то виходить, що ч. 2 аналізованої статті передбачає відповідальність буквально за «порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особою, яка керує транспортним засобом, що спричинило потерпілому середньої тяжкості тілесні ушкодження, якщо вони спричинили смерть потерпілого». Тобто для констатації складу злочину, викладеного у ч. 2, необхідно настання одночасно двох наслідків для потерпілого – середньої тяжко-

сті тілесних ушкоджень і смерті. Алогічність та неприйнятність такого підходу не потребує коментування. Отож, для констатації складу злочину, передбаченого, ч. 2 ст. 286 КК України, обов'язковим є встановлення лише порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту, тобто ознак діяння (без ознак наслідків, викладених у ч. 1). Втім, тут важливим є інший висновок. Незважаючи на те, що обидві вказані норми розміщені в різних частинах однієї статті та безапеляційно у літературі вважають відповідно такими, що передбачають простий та кваліфікований склади одного злочину, вважати їх такими немає підстав. Так, немає єдності суспільно небезпечних наслідків – тілесні ушкодження (ч. 1 ст. 286 КК України) та смерть потерпілого (ч. 2 ст. 286 КК України). Що, своєю чергою, не дозволяє говорити про єдність безпосередніх об'єктів, якими виступають відповідно здоров'я та життя людини. Визнавати ж безпосереднім об'єктом – безпеку руху та експлуатації транспорту (що практично одногослоно стверджується у літературі [17, с. 122; 18, с. 850]) означає слідувати системі закону (а саме розміщенню ст. 286 КК України у Розділі XI «Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту» КК України), але не системі права. У вказаній нормі забезпечення безпеки руху та експлуатації транспорту не є самоціллю. Такі відносини взагалі у цій нормі самостійно (окремо) не є об'єктом охорони, а пов'язуються лише з настанням суспільно небезпечних наслідків у вигляді відповідної шкоди здоров'ю чи життю людини. Врешті, про об'єкт посягання судити можна, у першу чергу, власне із заподіяної шкоди, а не із суспільно небезпечного діяння. Тобто ст. 286 КК України має на меті забезпечити здоров'я та життя людини шляхом забезпечення безпеки руху та експлуатації транспорту.

Друга ситуація пов'язана з випадками, коли склад злочину в частинах 2, 3 та наступних описується шляхом вказівки на те саме діяння та утворюється за допомогою зазначення інших, *окрім основних суспільно небезпечних наслідків*, варіантних ознак. Наприклад, ч. 1 ст. 122 КК України передбачає відповідальність за умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження. Тоді як ч. 2 цієї ж статті вказує на «ті самі дії, вчинені з метою залякування потерпілого або його родичів чи примусу до певних дій або з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості». Виглядає безспірним, що ч. 2 ст. 122 КК України передбачає відповідальність за заподіяння середньої тяжкості тілесних ушкоджень за наявності вказаних у ч. 2 кваліфікуючих ознак. Тобто вказівка на «ті самі дії» охоплює і суспільно небезпечний наслідок таких дій. Прина-

гідно варто зазначити, що доволі часто законодавець, формулюючи такі законодавчі конструкції кваліфікованих (особливо кваліфікованих) складів злочинів використовує не вказівку на те саме діяння (дію) тощо, а повторює назву самого злочину. Як-от: в частинах других статей 115, 119, 121 тощо КК України вказано відповідно на «вбивство», «умисне тяжке тілесне ушкодження». У таких випадках, не виникає сумнівів, що при констатації кваліфікованого складу необхідно встановити як ознаки діяння, так і ознаки суспільно небезпечного наслідку.

Проте, як вказувалось, у кримінальному законі існують також формальні склади злочинів, тобто в яких не міститься вказівки на суспільно небезпечні наслідки, хоча такі завжди є. Так, ч. 1 ст. 151 КК України передбачає відповідальність за поміщення в психіатричний заклад завідомо психічно здорової особи. Отже, у ч. 1 вказано лише на діяння. Наслідки не названі, хоча завжди настають, а саме: це та нематеріальна шкода, яка заподіяна волі, честі та гідності особи незаконним поміщенням у психіатричний заклад. Частина ж 2 цієї статті вказує на *«те саме діяння, яке спричинило тяжкі наслідки»* (виділено авт. – Я.Г.). У цьому випадку термінологічний зворот *«те саме діяння»* охоплює увесь злочин, описаний у ч. 1 ст. 151 КК України, а не його окрему ознаку – суспільно небезпечне діяння, оскільки наслідок такого діяння настає завжди. Тобто, можна констатувати, що ч. 2 ст. 151 КК України передбачає злочин з похідними наслідками. Так, основний наслідок – це та нематеріальна шкода, яка заподіяна волі, честі та гідності особи незаконним поміщенням у психіатричний заклад (ставлення до яких характеризується умисною формою вини), похідні – тяжкі наслідки, наприклад, у вигляді шкоди здоров'ю особи (психічне ставлення до яких уже характеризується необережною формою вини).

Зрозуміло, що така ситуація у кримінальному законі, коли один і той же термін позначає різні поняття, неприйнятна та потребує нагального законодавчого вирішення. Однак, зрозумілим є і те, що закон, незалежно від якості, повинен застосовуватися *«тут і зараз»* [19, с. 4]. А тому доцільно запропонувати хоча б якісь шляхи подолання законодавчих каламбурів.

По-перше, правозастосовникам слід чітко усвідомлювати те, що вказівка на «діяння» у кримінальному законі дійсно всупереч законам логіки та семантики вживається для позначення різних понять: в одних випадках – для позначення лише суспільно небезпечного діяння, а в інших – також і суспільно небезпечних наслідків (постановка проблеми – перший крок до її вирішення).

По-друге, у матеріальних складах злочинів вказівка на те саме діяння може охоплювати:

лише суспільно небезпечне діяння як ознаку об'єктивної сторони складу злочину – якщо склад злочину, закріплений у частинах 2, 3 і наступних, виділений лише або зокрема за основними наслідками;

увесь склад злочину – якщо склад злочину, закріплений у частинах 2, 3 і наступних, виділений саме за іншими, окрім основних наслідків, ознаками.

По-третє, у формальних складах злочинів вказівка на те саме діяння охоплює увесь склад злочину, тобто і ті суспільно небезпечні наслідки, які неодмінно є результатом такого діяння, хоча і не названі законодавцем у нормі.

Складністю вирізняється також ситуація у випадку, коли суспільно небезпечне діяння описуються шляхом узагальненої характеристики способів його вчинення. У такому випадку варіантні норми про різні склади такого злочину поряд із таким узагальненим описом суспільно небезпечного діяння можуть містити і вказівки на конкретні його прояви. Наприклад, ч. 1 ст. 172 КК України вказує, зокрема, на грубе порушення законодавства про працю. Цілком очевидним є узагальнений характер вказівки на суспільно небезпечне діяння. Така норма є банкетною, і для з'ясування її конкретного змісту необхідним є звернення до законодавства про працю. Своєю чергою, ч. 1 ст. 175 КК України передбачає відповідальність, зокрема, за безпідставну не виплату заробітної плати, що, безумовно, є видом грубого порушення законодавства про працю. Тобто є усі підстави констатувати спільність суспільно небезпечного діяння у нормах, викладених у ч. 1 ст. 172 та ч. 1 ст. 175 КК України. А саме в обох наведених нормах суспільно небезпечне діяння полягає у грубому порушенні законодавства про працю. Звісно, пошук таких норм асоціації значно складніший, оскільки передбачає знання змісту суспільних відносин, що урегульовані законодавством про працю. Окрім цього, ситуація ускладнена і об'єктивним фактором. Мові права характерна штучність, яка проявляється у формалізації висловлювань [20, с. 84]; законодавцем створюється мінімальний нормативний текст [21, с. 54]. А тому інколи віднайти зв'язки між приписами важко. У зв'язку з цим «відтворення» існуючих у кримінальному законі асоціацій кримінально-правових норм потребує ретельного дослідження.

І останнім способом опису діяння є випадки, коли законодавець у диспозиціях використовує терміни, що позначають і діяння, і наслі-

док. Такий законодавчий прийом у доктрині розглядають у зрізі питання про умовну протиправність. Так, В.Н. Кудрявцев зазначав, що при умовній протиправності закон нічого не говорить, якими саме діями спричиняються такі наслідки, однак вони можуть бути або протиправними, або неврегульованими правом. З числа діянь, що не мають правової регламентації, не будь-яке повинно тягнути кримінальну відповідальність. Вона повинна бути строго обмежена певними умовами. А саме: коли вчинене діяння становило небезпеку для охорнюваного законом об'єкта в момент вчинення цього діяння. Якщо ж буде встановлено, що діяння не становило суспільної небезпеки у момент його вчинення, то кримінальна відповідальність не може наставати [10, с. 117, 120, 125–126, 129]. Аналогічну думку висловлювала Н.Ф. Кузнцова [11, с. 17].

У зрізі ж даного дослідження наявність норм, в яких немає деталізації вказівки на діяння, дає підстави для наступного висновку. Асоціацію можуть утворювати і такі норми, які характеризуються з іншими нормами асоціації єдністю: об'єкта злочину; суспільно небезпечних наслідків, загальних ознак суб'єкта злочину та форми вини. Наприклад, відсутня конкретизація суспільно небезпечного діяння у ст. 119 КК України, яка вказує на вбивство, вчинене через необережність. Тобто вказано саме на наслідок – заподіяння смерті іншій людині, без деталізації, якими саме суспільно небезпечними діяннями він може бути заподіяний. Поряд з цим у кримінальному законі України існує ціла низка норм, в яких заподіяння смерті іншій людині через необережність названо як наслідок конкретних діянь. Як-от: порушення вимог законодавства про охорону праці (ч. 2 ст. 271); порушення правил ядерної або радіаційної безпеки (ч. 2 ст. 274); порушення правил безпеки руху або експлуатації транспорту (ч. 2 ст. 286 КК України) тощо. У вказаних нормах є спільне ядро – об'єкт злочину; суспільно небезпечні наслідки, загальні ознаки суб'єкта злочину та форми вини. Що, врешті, дозволяє вважати їх різними складами необережного заподіяння смерті іншій людині.

Висновки. Отже, в асоціаціях норм про різні склади одного злочину повинна бути, поряд із єдністю об'єкта злочину, суспільно небезпечних наслідків (їх характеру), загальних ознак суб'єкта злочину та вини (її форми), а також інших ознак, які виділені з метою обмеження (звуження) сфери кримінальної відповідальності та які мають криміноуворююче значення, також і єдність суспільно небезпечного діяння. При цьому єдність такої ознаки не абсолютна. Вона передба-

чає, принаймні, однорідний характер діяння. Тобто те, що такі діяння заповдіюють однорідну шкоду спільному об'єкту.

1. Музика А.А. Про пошук росіян оптимальної моделі кримінальної політики / А.А. Музика // Основні напрями розвитку кримінального права та шляхи вдосконалення законодавства України про кримінальну відповідальність: матеріали міжнар. науково-практич. конф. (11–12 жовтня 2012 року) / редкол.: В.Я. Тацій (голова ред.), В.І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. – Х.: Право, 2012. – С. 403–408.

2. Навроцкий В.А. Общие, специальные и казуистические уголовно-правовые нормы / В.А. Навроцкий // Уголовное право: стратегия развития в XXI веке: материалы Шестой Международной научно-практической конференции (29–30 января 2009 г.). – М.: Проспект, 2009. – С. 122–125.

3. Алексеев С.С. Общая теория права: в 2 т. / Сергей Сергеевич Алексеев. – Т. II. – М.: Юрид. лит., 1982. – 360 с.

4. Яремко Г.З. Ядро асоціацій норм про різні склади одного злочину / Галина Зіновіївна Яремко // Часопис Академії адвокатури України. – 2013. – № 2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Chaau>.

5. Тимейко Г.В. Общее учение о объективной стороне преступления / Георгий Васильевич Тимейко. – Ростов: Изд-во Ростовского университета, 1977. – 216 с.

6. Бодаєвський В.П. Поняття та характерні ознаки військових злочинів і військової злочинності / В.П. Бодаєвський // Теоретичні та прикладні проблеми кримінального права: матеріали II міжнар. науково-практич. конф. (Луганськ, 19–20 квітня 2012 року) / упор.: С.О. Письменський, Ю.Г. Старовойтова; МВС України, Луганський державний університет внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка. – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2012. – С. 55–59.

7. Строган А.Ю. Состав злочину як підстава кримінальної відповідальності: навч. посібник / А.Ю. Строган. – К.: Атіка, 2007. – 424 с.

8. Яремко Г.З. Асоціації норм про вбивство в кримінальному законі України: законодавча доцільність чи недолугість? / Г.З. Яремко // Часопис Академії адвокатури України. – 2012. – № 3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Chaau/2012-3/12ygzdcn.pdf>.

9. Дурманов Н.Д. Понятие преступления / Н.Д. Дурманов; отв. ред. М.Д. Шаргородский. – Ленинград: Изд-во Академии наук СССР, 1948. – 316 с.

10. Кудрявцев В.Н. Объективная сторона преступления / В.Н. Кудрявцев. – М.: Государственное издательство юридической литературы, 1960. – 244 с.

11. Кузнецова Н.Ф. Значение преступных последствий для уголовной ответственности / Н.Ф. Кузнецова. – М.: Государственное издательство юридической литературы, 1958. – 220 с.

12. Созанський Т.І. Кваліфікація сукупності злочинів: монографія / Т.І. Созанський. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – 240 с.

13. Бережний С. Д. Відповідальність за умисне вбивство з корисливих мотивів за кримінальним законодавством України: монографія / С.Д. Бережний. – Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2011. – 236 с.

14. Ярмыш Н.М. Действие как признак объективной стороны преступления (проблемы психологической характеристики) / Н.Н. Ярмыш. – Х.: Основа, 1999. – 84 с.

15. Словopedia: словник іншомовних слів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.slovopedia.com>.

16. Словopedia: Українські тлумачні словники. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.slovopedia.com>.

17. Кримінальне право (Особлива частина): підручник / за ред. О.О. Дудорова, Є.О. Письменського. – Т. 2. – Луганськ: Вид-во «Елтон-2», 2012. – 704 с.

18. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України: 9-те видання, переробл. і допов. / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – К.: Юридична думка, 2012. – 1316 с.

19. Иванчин А.В. Законодательная техника и ее роль в российском уголовном праве / А.В. Иванчин. – М.: Юрлитинформ, 2011. – 208 с.

20. Черданцев А.Ф. Вопросы толкования советского права: Учебное пособие / А.Ф. Черданцев. – Свердловск: Министерство высшего и среднего образования РСФСР; Свердловский юридический институт, 1972. – 192 с.

21. Грязин И. Текст права (Опыт методологического анализа конкурирующих теорий) / Игорь Грязин. – Таллинн: Изд-во «ЭЭСТИ РААМАТ», 1983. – 188 с.

Яремко Г.З. Единство общественно опасного деяния в ассоциациях норм о разных составах одного преступления

Исследуется единство общественно опасного деяния в нормах о разных составах одного преступления. Выделены способы описания общественно опасного деяния в уголовном законе. Определено содержание указания на «те же деяния» в зависимости от конструкции состава преступления (формальный или материальный).

Ключевые слова: ассоциация норм; преступление; состав преступления; общественно опасное деяние.

Yaremko G.Z. Commonality of Socially Dangerous Act in the Associations of Norms on Different Elements of the Same Crime.

Unity of socially dangerous act in the norms of different composition of a corpus delicti is examined. Ways to describe a socially dangerous act in criminal law are distinguished. The content of direction to "the same act" depending on the construction of the corpus delicti (formal or material) is defined.

Key words: association of norms; crime; corpus delicti; socially dangerous act.

Стаття надійшла 16 квітня 2013 р.